

Kielitietoinen ohjaus käytännössä - ohjauskeskustelun suuntaamisen keinot ja nuoren tukeminen

Taru Lilja

Väitöskirjatutkija

Jyväskylän yliopisto

Taru Lilja, FM

Väitöskirjatutkija | Kouluttaja & valmentaja
Työ- ja organisaatiopsykologia

Väitöskirjatutkija (2022–)

*Tutkimus: monialainen yhteistyö, ohjaus- ja
hyvinvointipalvelut*

Kouluttaja & valmentaja (2021–)

Yhteistyö, vuorovaikutus, työyhteisöjen kehittäminen

Projektitutkija (2018–2021)

*Valtakunnalliset kehittämishankkeet, monialainen
yhteistyö*

Fire-verkosto

Koordinaattori, Hyvinvointijohtamisen
väitöskirjatutkijoiden teemaryhmä

LinkedIn: tarulilja

taru.h.lilja@student.jyu.fi



Esityksen rakenne

- Miksi kielitietoisuutta?
- Mitä kielitietoinen ohjausosaaminen on?
- Ohjauskeskustelun suuntaamisen keinot
- Mitä itse voin tehdä ohjaajana?

Kuinka
montaa kieltä
puhut?

Kielitaito

- Miten määrittelit juuri mielessäsi monta kieltä puhut? Mitä kriteereitä käytit?

Miksi kielitietoisuutta ?

- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
- Saavutettavuusdirektiivi
- Asiakkaan osallisuuden tukeminen (kuntalaki (365/1995), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), sosiaalihuoltolaki (1302/2014), laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992))
- Kielitietoinen koulu ja opetus (perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014)

Yleisimpiä ymmärtämisen esteitä ohjaustilanteessa

- Asiakas
 - Kielitaito on heikentynyt afasian tai muun vamman/sairauden seurauksena
 - Erilaiset neurobiologiset syyt kuten dysfasia
- Ohjaaja
 - Ammattisanaston tai viranomaiskielen käyttö
 - Asiakkaan kielitaidon väärin arvioiminen
 - Tulkin käyttö
- Molemmat / Ympäristö
 - Yhteisen kielen puute
 - Käsitteet, jotka poikkeavat omassa kulttuurissa totutusta
 - Ohjauksen kanava

(Lilja, Pukkila, Rinne, 2019)

Kielitietoinen ohjausosaaminen

- Kielitietoisuuden ulottuvuudet (Andersen & Ruohotie-Lyhty, 2019)
- Kielitietoinen opetus (Lucas & Villegas 2011;2013)



Kielitietoisuuden ulottuvuudet (Andersen & Ruohotie-Lyhty, 2019)

Linguistically responsive instruction

framework by
Lucas &
Villegas
(2011;2013)

- The orientation include:
 - an understanding that language, culture, and identity are deeply interconnected
 - value for linguistic diversity
 - Inclination to advocate for (second) language learners
- Pedagogical knowledge and skills of linguistically responsive teachers:
 - A repertoire of strategies for learning about the linguistic and academic backgrounds of second language learners
 - An understanding of and ability to apply key principles of second language learning
 - Ability to identify the language demands of classroom tasks
 - A repertoire of strategies for scaffolding instructions with study guides. Translation, and redundancy in instructions; and providing clear and explicit instructions
- Linguistically responsive teachers view students' multilingualism as a resource and promote student's abilities to draw on all of their linguistic resources for learning content regardless of the type of program they are in or the language of instructions

Kielitietoinen ohjaus käytännössä

- Varmistuskysymykset
- Kuvat, monikanavainen ohjaus
- Asian muotoilu eri tavalla (10 sekunnin sääntö)
- Selkokieli
- Tulkin käyttö
- Monialainen yhteistyö

Selkokieli

- Kielen muoto, joka on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi
1. Kuuntele, anna aikaa
 2. Käytä tavallisia, konkreettisia sanoja
 3. Käytä helppoja kielen rakenteita
 4. Piirrä, kirjoita, esitä

(<https://selkokeskus.fi/>)

Ohjauskeskustelun suuntaamisen keinot ja keskustelun retorisi- responsiivisuus

- Ohjauskeskustelun retorisi-responsiivisuus on yhteydessä asiakkaan osallisuuteen
- Ohjauskeskustelun suuntaamisen keinoja käytetään ohjauksessa eri tavoin ja niiden avulla voi edistää tai estää asiakkaan osallisuutta
- Ohjauskeskustelun suuntaamisen keinot – mm. kysyminen, tarkentaminen, sopiminen, rajaaminen, konfrontointi, toiminnan suunnittelu, hiljaisuus ja tauot (Onnismaa 2000, Amundson 2005)
- Retorisi-responsiivisuus – vastavuoroisuuden periaate, toisille vastaaminen ja toisiin vaikuttaminen (Shotter 1993)

(Lilja, Pukkila & Helander 2021)

Lähteitä

- Andersen, L. & Ruohotie-Lyhty, M. Mitä on kielitietoisuus ja miten se näkyy koulussa? <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kielikoulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2019/mita-on-kielitietoisuus-ja-miten-se-nakyy-koulussa>
- Lilja, T. Kielitietoinen ohjausosaaminen saavutettavuuden edistäjänä Ohjaamoissa. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020111690436>
- Lilja, T., Pukkila, P & Rinne, S. Katsaus kielelliseen saavutettavuuteen Ohjaamoissa. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020111690459>
- Lilja, T., Pukkila, P. & Helander, J. Nuorten asiakasosallisuus monialaisessa ohjaus- ja neuvontapalvelussa: Havainnointitutkimus ohjaustilanteista Ohjaamoissa. Nuorisotutkimus, 39(1), 21-36. <https://journal.fi/nuorisotutkimus/article/view/121390>
- Lucas, T. & Villegas, A.M. Preparing Linguistically Responsive Teachers: Laying the Foundation in Preservice Teacher Education, Theory into Practice, 52:2, 98-109.

Kiitos!

LinkedIn: tarulilja
taru.h.lilja@student.jyu.fi

“All people smile in the same language”

Tsemppiä kielitietoiseen ohjaukseen!